

*Принимать
для рассмотрения
всех кадров
09.12.2014
Павлов С.В.
Д.Ф.03.820.013
д.с.н. Павлов*

ВІДГУК

офіційного опонента

кандидата економічних наук, доцента Павлова Романа Анатолійовича
на дисертаційну роботу Дронь Марини Анатоліївни
на тему «Стратегія управління фінансовими ризиками в умовах кризи
(на прикладі банківських установ)», подану до захисту на здобуття
ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка»
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Ризики, що супроводжують операційну діяльність банків, виокремлюють у спеціальну групу фінансових ризиків. Вони відіграють найбільш значущу роль у загальному портфелі банківських ризиків. Збільшення впливу фінансових ризиків на результати діяльності банків пов'язане з високим рівнем фінансової невизначеності

Сучасні кризові умови ставлять під загрозу не лише прибутковість діяльності вітчизняних банків, але й взагалі їх функціонування. Основними причинами припинення діяльності банків є неспроможність їх нейтралізувати негативний вплив фінансових ризиків в банківській системі.

У банківському секторі суттєву роль відіграє процес стратегічного управління фінансовими ризиками, який базується на науково обґрунтованій, предметно адаптованій до реалій банківської діяльності методології, передових банківських технологіях та світовому досвіді банківського ризик-менеджменту.

Стратегічне управління фінансовими ризиками має величезне значення для забезпечення стійкого розвитку банку та банківської системи в цілому, оскільки зростання фінансової невизначеності потребує нових підходів до розробки і впровадження банківських продуктів, механізмів та залучення додаткового

капіталу. Саме тому формування ефективної стратегії управління фінансовими ризиками в умовах кризи є одним із актуальних питань банківського сектору.

Наукова новизна дисертації полягає в обґрунтуванні науково-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо стратегії управління фінансовими ризиками в умовах кризи.

Розроблені у процесі дослідження важливі наукові положення, що визначають наукову новизну дисертаційної роботи, полягають у наступному:

удосконалено:

- теоретико-методичні підходи стратегії управління фінансовими ризиками банку в умовах кризи, яка на відміну від існуючих, враховує значення інтегрального показника суттєвості фінансових ризиків, ризик-апетит та рівень покриття економічним капіталом відкритих позицій, що перебувають під ризиком;

- методику визначення рівня суттєвості фінансового ризику та сукупного ризику банку, яка, на відміну від існуючої, враховує умови зовнішнього середовища банку: ординарні (стандартні), передкризові, економічна нестабільність (криза);

набули подальшого розвитку:

- підходи обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління фінансовими ризиками, які, на відміну від існуючих, відображають складові антикризового ризик-менеджменту: обліково-аналітичні процедури в умовах кризи; методичне забезпечення стратегічних антикризових рішень; антикризовий контроль; фінансовий моніторинг основних бізнес-процесів банку в умовах кризи; складання внутрішньої та зовнішньої звітності з антикризового менеджменту; оптимальний розподіл ресурсів в умовах кризи;

- напрямки самооздоровлення банку, які, на відміну від існуючих, враховують циклічність чинників зовнішнього середовища та стратегію управління фінансовими ризиками, що дозволяє зберегти фінансову стійкість банку в умовах кризи;

- принципи виокремлення внутрішніх ліній безпеки банку за певними функціональними та організаційними характеристиками. Застосування такого

підходу дасть змогу уникнути конфлікту інтересів у процесі управління фінансовими ризиками банку.

- підходи антикризового ризик-менеджменту, які, на відміну від існуючих, поєднують стратегію, суб'єкт і об'єкт управління, завдання, вплив та циклічність зовнішнього середовища, стратегічні та бюджетні плани, роль центрів відповідальності, лінії безпеки банків та ситуаційні інструменти зменшення негативного впливу фінансових ризиків банку.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні дисертаційні положення та рекомендації можуть бути теоретичним підґрунтям для розробки якісно нових інструментів банківського ризик-менеджменту.

Методичний підхід до визначення рівня суттєвості фінансових ризиків банку використано у системі ризик-менеджменту АТ «АКБ» КОНКОРД». Основні результати дисертаційної роботи впроваджено у навчальний процес Українського державного університету науки і технологій при викладанні навчальних дисциплін для бакалаврів та магістрів.

Автором розроблено теоретико-методичні підходи стратегії управління фінансовими ризиками банку в умовах кризи, яка враховує циклічність зовнішнього середовища, ризик-апетит, рівень економічного капіталу та заплановану прибутковість.

У роботі була надана методика визначення рівня суттєвості фінансового ризику, яка враховує якісні та кількісні характеристики ризику, та були удосконалені інструменти управління фінансовими ризиками банку в умовах кризи (фінансової нестабільності).

Крім того, Дронь М. А. дослідила підходи обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління фінансовими ризиками, які формують інформаційну базу для прийняття управлінських рішень в умовах кризи.

Результати дисертаційного дослідження викладені в 19 наукових працях, у тому числі окремі розділи у 2 монографіях, 3 публікації – у наукових фахових виданнях України, 4 – в інших виданнях України, 10 праць апробаційного

характеру. Загальний обсяг опублікованих наукових праць становить 4,5 друк. арк., з них особисто автору належить 2,3 друк. арк.

Дисертаційна робота оформлена відповідно до чинних нормативних вимог.

Разом з тим, можна висловити певні зауваження, а саме:

1. У роботі застосовуються такі категорії, як «управління ризиками» та «система ризик-менеджменту». При цьому автор не пояснює зв'язок цих категорій: або вони є синонімами, або мають різне значення.

2. На стор. 48-52 аспірант детально досліджує загальні інструменти управління фінансовими ризиками, а саме: уникнення ризику, хеджування, встановлення лімітів, формування резервів, диверсифікація, страхування. Але доцільно було би акцентувати увагу на інструментах, які є ефективними саме в умовах кризи, можливо розглянути певний змішаний інструмент, який включає у себе характеристики декількох інструментів.

3. Розглядаючи складові управлінської звітності за фінансовими ризиками банку (табл. 2.14), доцільно було би вказати, у якому звіті повинна бути відображена стратегія управління ризиками та в якому вигляді.

4. Розгляд циклів зовнішнього середовища (рис. 2.1) доцільно було би доповнити детальним аналізом впливу економічних циклів на конкретні види фінансових ризиків банку.

5. На стор. 114 автор виокремлює зовнішні та внутрішні лінії управління фінансовими ризиками банку. Надалі здобувач досліджує проблеми управління ризиками тільки за трьома внутрішніми лініями банку, а специфіка функціонування зовнішньої лінії повністю ігнорується.

6. Визначення стратегії управління ризиками здійснюється за допомогою інтегральних показників рівня суттєвості фінансових ризиків, але при цьому зовсім не враховується рівень оцінки самої системи ризик-менеджменту. При низькій ефективності цієї системи навіть незначні за обсягом фінансові ризики в умовах кризи можуть призвести до катастрофічних наслідків.

Висловлені зауваження не знижують теоретичної та практичної цінності наукової роботи.

Отже, дисертаційна робота «Стратегія управління фінансовими ризиками в умовах кризи (на прикладі банківських установ)» є завершеною науковою працею, яка відповідає спеціальності 051 – економіка та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

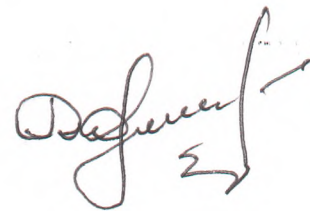
Дронь Марина Анатоліївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

Офіційний опонент:

доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами

Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Міністерства освіти і науки України
кандидат економічних наук, доцент

Р. А. Павлов

Вчений секретар

Ходанен Т.В.